

Karin Granath
Enhetschef
Telefon 08-508 28 908, 076-122 89 08
karin.granath@miljo.stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

DRICKSVATTENFÖREKOMSTER I STOCKHOLMS LÄN- PRIORITERINGAR FÖR LÅNGSIKTIGT SKYDD (VERSION 2008-02-08)

Remiss från Kommunstyrelsen, RIII, dnr 304-417/2008

Förslag till beslut

- 1 Tillstyrka förslaget och i övrigt överlämna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
- 2 Justera förslaget omedelbart

Gunnar Söderholm

Margareta Widell

Sammanfattning

I rapporten, Dricksvattenförekomster i Stockholms län - prioriteringar för långsiktigt skydd (version 2008-02-08), presenteras de grund- och ytvattenförekomster i Stockholms län som är viktiga och skyddsvärda som dricksvattenförekomster för regional och kommunal vattenförsörjning. Rapporten belyser även kopplingar mellan grund- och ytvattenresurserna inom länets olika delar och hur dessa samverkar. Länets reservvattensituation analyseras och dagsläget för statusen på befintliga vattenskyddsområden i länet presenteras. Behovet av ett långsiktigt skydd för yt- och grundvattenförekomster har analyserats och förslag till prioritering framgår av rapporten.

Förvaltningen anser att rapporten identifierar och belyser många av de brister avseende dricksvattenresurser som länet har idag för att trygga vattenförsörjningen i Stockholmsregionen till följd av den förväntade befolkningsökningen eller i händelse av sabotage eller annan krissituation. I flera fall är skyddsföreskrifter för befintliga reservvattentäkter bristfälliga eller saknas helt. Behovet av att åtgärder vidtas för att

undanröja de brister och eventuella risker som påtalas i rapporten bör prioriteras och resurser avsättas. För att Stockholms stad ska få en tryggad vattenförsörjning måste Mälarens vattenskydd förbättras. Mer effektiv samordning mellan kommunerna inom Mälardalen efterfrågas.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har av Kommunstyrelsen erhållit Länsstyrelsens remiss – Dricksvattenförekomster i Stockholms län- prioriteringar för långsiktigt skydd (version 2008-02-08) för yttrande. Remisstiden sträcker sig till den 18 april 2008.

Rådet för vatten och Avloppssamverkan i Stockholms län (VAS-rådet) har initierat ett projektarbete där slutresultatet utmynnat i denna rapport. Projektarbetet har letts och genomförts vid Länsstyrelsen i Stockholms län där arbetsgruppen bestått av medlemmar från regionala aktörer och kommuner. Miljöförvaltningen har inte haft någon medlem i gruppen men Stockholm vatten har varit representerat. VAS- kommittén har fungerat som referensgrupp. Medel för utredningen har erhållits från Länsstyrelsen i Stockholms län, VAS- kommittén och Stockholms läns landsting, Regionplane- och trafikkontoret.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har bidragit med underlag till rapporten med uppgifter om grundvattenmagasin och hydrogeologiska kommunkartor inom länet. Information har även inhämtats vid besök hos flera av länets kommuner, från konsultutredningar och statliga kommunala utredningar.

Miljöförvaltningens synpunkter

Förvaltningen håller med om att det finns ett stort behov av att långsiktigt säkra tillgången på dricksvatten i Stockholmsregionen, inte minst med tanke på den förväntade befolkningsökningen. Att det saknas eller inte finns tillräckliga skyddsföreskrifter för många befintliga vattentäkter i regionen är inte tillfredställande. Ett exempel är Östra Mälaren, varifrån hela Storstockholm tar sitt råvatten, som inte har tillräckligt skydd, trots att ärendet har varit under beredning på länsstyrelsen i flera år.

I ett krisläge behövs fungerande reservvattentäkter som snabbt kan tas i drift. Det framgår tydligt av remissen att Stockholms stad är beroende av att andra kommuner i regionen ser till att skydda såväl ytvatten som grundvatten för detta ändamål. Det kan t ex innebära restriktioner i markanvändningen inom tillrinningsområden i andra kommuner för att Stockholms stad ska få tryggad tillgång på reservvatten. Detta kräver ett utökat regionalt samarbete och samsyn kring frågor som rör dricksvatten bl.a. vad gäller skyddsföreskrifter. På sid. 121 i remissen ges ett exempel på ett sådant problem. För Malmsjöåsen (Södertälje) gäller idag olika skyddsföreskrifter i olika delar av vattenskyddsområdet då grundvattentillgången delas av två kommuner.

Stockholms stads beroende av övriga kommuner i länet, men också av andra kommuner i Mälarens tillrinningsområde, kan innebära risk för intressekonflikter. Exploatering

påverkar både grundvattenbildningen och grund- och ytvattenkvalitet. Det är uppenbart att vattenförsörjningsfrågan bör få hög prioritet i storskalig planering.

I remissen konstateras att det behövs ytterligare tillsynsåtgärder för att skyddsföreskrifter ska efterföljas. Även upplysningar om försiktighetsåtgärder riktade till utövare av miljöfarlig verksamhet och konsumenter inom vattenskyddsområden är nödvändiga. Förvaltningen menar att detta är viktigt att prioritera för att långsiktigt skydda dricksvattentillgångarna i regionen.

SPECIFIKA SYNPUNKTER

2. Vatten- och reservvattenförsörjning

Sid. 19. Sjön Erken, stycke ett och två. *Kommentar:* Se över enheter och siffror.

”Vattendomen medger ett medeluttag på 8,77 m³/d.” Menas här 8,77 eller 8770 m³/d. Man jämför med 100 L/s, 8,100 m³/d i medelvattenförbrukning och lagade läckor som minskade vattenförbrukningen med 800-1000 m³/d, vilket tyder att det bör vara 8770 m³/d.

Sid. 22, stycke fyra. ”Reservvattenförsörjningen i Storstockholmsområdet kan i dagsläget inte tillfredsställande tryggas i ett krisläge där samtidigt Stockholm Vattens bägge vattenverk och Norrvattens Görvälverket slås ut på grund av bortfall av råvatten.”

Kommentar: Om en olycka/händelse försämrar råvattnet vid något av intagen kan det då vara möjligt att skicka råvatten mellan vattenverken?

4. Grundvatten

Sid. 33, första stycket. ”SGU har karterat såväl jordarter som grundvattentillgångar i Stockholms län”. *Kommentar:* Även bakgrundshalter av metaller har undersökts av SGU.

Sid. 40, tabell 4.2. *Kommentar:* När det gäller bekämpningsmedel är mätosäkerheten stor. Vår erfarenhet är att få laboratorier klarar att analysera så låga halter som behövs vad gäller gränsvärden.

Sid. 51, andra stycket. ”Grundvattenmagasinen i centrala Stockholm har bedömts vara utsatta för risk för föroreningar av olika slag och bedöms därför sakna intresse för regional/kommunal vattenförsörjning även om grundvattentillgången ställvis är god”.

Kommentar: Stockholms stad har låtit genomföra undersökningar av grundvattenkvaliteten i kommunen vid två tillfällen. Av resultaten framgår att grundvattnet innehåller höga halter av olika föroreningar och därför inte är lämpat som dricksvatten. **Jämför detta med bilaga 8 sid. 4** där det anges att anläggningar för värme och kyla i Stockholmsåsen-Brunkebergsåsen i centrala Stockholm, i ett nödläge, skulle kunna användas för vattenförsörjning. Med tanke på förekomst av föroreningar och att grundvattenbildningen i området är låg (risk för sättningar om grundvattentrycket minskar) bör inte denna del av åsen användas, ens i ett nödläge.

Miljöförvaltningen anser inte att förorenat grundvatten ska användas som livsmedel ens i en krissituation. Trots detta bör mätningar göras regelbundet för kontinuerlig uppföljning och övervakning av miljöpåverkan på olika vattendrag som kan ge upphov till att grundvattnet förändras.

5. Sjöar och vattendrag

Sid. 59 och 64. Under kustmynnande avrinningsområden anges Igelbäcken som potentiell konstgjord grundvattenbildning vid Ulriksdal. *Kommentar:* Bäckens har en mycket låg vattenföring, särskilt under sommaren då dricksvatten tillförs för att upprätthålla ett basflöde. Med tanke på detta är inte Igelbäcken särskilt lämpad som stöd för Norrvattens grundvattentäkt vid Ulriksdal.

Sid. 65, Vattenkvalitet. *Kommentar:* Förutom de kemiska data som ligger till grund för bedömning av sjöarnas vattenkvalitet för konstgjord grundvattenbildning, och som anges i bilaga 24, skulle t ex någon pesticid kunna ingå.

Bilaga 8

Figurhänvisningar bör läggas in i den löpande texten för respektive grundvattenmagasin för att underlätta läsbarheten. Förklaringar till gränssymboler i kartorna saknas. Tabellerna bör numreras.

Sid. 3. Stockholmsåsen-Silverdal. "Grundvattenmagasinet har låg prioritet för vattenförsörjning och skyddsåtgärder" *Kommentar:* Det saknas förklaring till konstaterandet.

Sid. 4. Stockholmsåsen-Brunkebergsåsen. *Kommentar:* Även i nödläge bör inte grundvatten i de centrala delarna av Stockholm användas. (se även kommentar för sid. 51 ovan)

Bilaga 9

Se även allmänna kommentarer för bilaga 8.

Sid. 3 Västerhaninge-Tungelsta, Skarplöt m.fl. *Kommentar:* Här anges att isälvsstråket ställvis har god vattentillgång men ändå saknar intresse för vattenförsörjning. En förklaring till konstaterandet saknas.

Sid. 5 tabell. Grundvattenmagasinet Skarpnäck saknar information.

Bilaga 24

Sid. 5, tabell 3. *Kommentar:* Drevviken, som delvis ligger inom Stockholms stads gränser, är en av de sjöar som bedömts. Vattenkvaliteten anges som god. Drevviken anses också vara en så kallad vattenförekomst enligt EU:s vattendirektiv och den ekologiska statusen har preliminärt klassats som måttlig. Här saknas en kommentar till att bedömningarna inte är lika och varför vattenkvaliteten anses vara bra för

råvattenuttag/konstgjord grundvattenbildning men inte tillräckligt bra för det ekologiska livet i sjön.

Ärendet har beretts i samarbete med Avdelningen för miljöövervakning.

Slut

Bilagor

Bilaga 1	Förord remissversion 2008-02-08
Bilaga 2	Missiv till Dricksvattenförekomster- Remiss
Bilaga 3	Sammanfattning